

Beethovenova *Devátá* ve Smetanově síni

*Radosti, ty jiskro boží,
dcero již nám ráj dal sám,
srdce vznaté žářem touží
v nebeský Tvůj krásy chrám.
Kouzlo Tvoje opět víže
co kdy čas tak dělil rád,
zástup lidstva sbratřen blíže
cítí van Tvých křídel vát.
Sám byť jenom jednu duši
svoji na tom světě znal,
v díle nezdar tom kdo tuší
od nás beř se s pláčem dál.*

Tak zní český text Schillerovy *Ódy na radost*, který byl zpíván Českým pěveckým sborem pod vedením Jana Kühna ve Smetanově síni někdy v roce 1952. Chápu, bylo to příliš brzo po válce, Jan Kühn stejně jako Václav Talich byli obviňováni z kolaborace a začínala se éra komunistické totality. Proto volil sbormistr spíše český text, než originální verzi *Ódy na radost*. Protože jsem byl účastníkem tohoto provedení, zpěvákem ČPS, dodnes si text téměř celý pamatuji. Byl to pro mne, dvacetiletého studenta VŠ, vrcholný zážitek dosavadního života.

Když jsem počátkem letošního roku obdržel nabídku pro PMS k účasti na společném provedení tohoto díla s Beethovenovým sborem z Tokia, byl jsem doslova fascinován. Před 10 lety jsme sice tuto skladbu zpívali při grandiózních oslavách 50. výročí vylovení Spojenců na stadionu ve francouzském městě Caen se sbory z celého světa (sbormistrem PSPU byl tehdy Jaroslav Brych), ale zpívat v našem hudebním svatostánku ve Smetanově síni, je přece jen meta nejvyšší. Něco přímo posvátného.

Taková nabídka se neodmítá. Tak znělo rozhodnutí kolegů a bratří na zkoušce dne 5. ledna a všesti následujících zkouškách bylo cítit odhodlání všech vystoupit na tuto metu. Svým přístupem k nácviu nám byl velmi nápomocen náš sbormistr Stanislav Pešička, jehož

klid při pilování obtížných koloratur nás uklidňoval a zbavoval nervozity.

Byl s námi ve středu 25. 2. ve velkém sále zkušebny ND, kde jsme prvně tváří v tvář stanuli ostatním sborům mužským – sboru En Arché a VUS UK Praha a Česko-japonskému, převážně ženskému, Beethovenovu sboru a mnozí též prvně tváří v tvář dirigentu Yoshifu-mimu Nakajimovi. Tento nesmírně vitální dirigent dokázal intenzivně pracovat s celým sborem bez přestávky půldruhé hodiny a nalít nám důvěru ve vlastní síly. Podobně tomu bylo i na generální zkoušce ve čtvrtek odpoledne, kdy jsme poznali i zvuk Severočeské filharmonie z Teplic a hlasy sólistů.

Ač náš pan sbormistr nebyl při závěrečných ovacích na závěr koncertu na podiu, náleží mu právem náš dík největší. On byl a je vždy naší jistotou. Požádal jsem ho i o několik slov ke koncertu, který on prožil v hledišti.

„Nebude toho mnoho, především Vás chci pozdravit a zároveň Vám poděkovat za vystoupení při příležitosti česko-japonského koncertu kzáchraně Karlova mostu. Víím, že pro nás bylo důležitější setkání s japonskými umělci a důležitější byla atmosféra, která provázela celý koncert a myslím, že i příprava naše byla natolik seriózní, že jsme měli z celého koncertu takový příjemný pocit. Příjemný pocit sounáležitosti lidí, kteří se zabývají muzikou, kteří mají v podstatě jediný cíl, aby v tomto světě, ve kterém žijeme, stálo za to žít. Myslím, že to bylo cílem i těch Japonců.“

Naše příprava na tento koncert byla velmi seriózní, myslím, že jste odvedli velmi dobrý kus práce a já Vám za to děkuji“.

I předseda poděkoval sbormistru Stanislavu Pešičkovi „za to, že nás v rekordním čase připravil tak, že jsme se cítili velice příjemně bez stresu a za to, že přípravu vedl tak profesionálně. Mohli jsme postřehnout skutečnost, že to, co na nás chtěl náš sbormistr během zkoušek, totéž do detailu na nás chtěl pan Nakajima jak při zkouškách, tak při vlastním provedení. Snad kromě tempa v závěrečném Prestissimu. To, co se týkalo intonace, nasazování tónů,

zdůrazňování stěžejních výrazových slov, prostě tak, jako kdyby náš sbormistr předvídal to, co bude dirigent chtít. Považuji to za jeho profesionální cit. Za to za vše, že nás k tomu přivedl, mu velice děkuji“.

Poděkování patří též kolegovi D. Machovcovi za korepetování a opakování nácvičku v předražených zkouškách. I to značně přispělo ke zkvalitnění našeho výkonu. Vždyť značná část zpěváků zpívala tuto náročnou skladbu poprvé!

A tak zůstane tento koncert zapsán zlatým písmem v naší historii, v naší kronice, v naší paměti a v paměti četného publika, které jsme i my na koncert přivedli, jako v e l k ý po všech stránkách.

Překvapení v Chodovské tvrzi

Když jsme o vánočním koncertu v tomto pražském koncertním sále neodmítli další pozvání, netušili jsme, co se z takového minikoncertu může vyvinout. Naše okteto zde zpívalo Steckerovu *Koledu*.

Ohlas byl u téměř obsazeného sálu příznivý. Ale to v předvánočním čase bývá. Když jsme si měli zvolit termín našeho příštího koncertu, dlouho jsme otáleli. Zvolili jsme ten nejzazší a když koncem února vyšel Přehled kulturních pořadů na březem, byl tam uveden i tento odpolední koncert pod názvem „Vystoupí mužský pěvecký sbor Pražští učitelé. Částečně zadáno pro seniory z Centra sociálních služeb JM, zbylé vstupenky v prodeji v Tvrzi“. Očekávali jsme asi 30-40 posluchačů a tak jsme nominovali dvanáctku na toto klání. Program nám zůstával do posledních dnů neznámý, budeme asi improvizovat. Sešli jsme se sice o hodinu dříve, ale než jsme se stačili sjednotit na pořadí skladeb, už byl sál asi pro 100 posluchačů obsazen. Tedy žádné rozezpívání, žádná zkouška. U pokladny pan ředitel oznamoval pokladní, že může vydat již jen 1 vstupenku, totálně vyprodáno. Náš přesný začátek překvapil zřejmě i kameramana kabelové televize, který po zahájení přišel zdokumentovat koncert. Nebo sledoval hosty z Kanady, kteří přišli též na náš koncert? Mýlili jsme se, celý předminulý týden byl vysílán tento šot v kabelové televizi několikrát denně.

My jsme tvořili ze všech sil, pomáhala nám i paní Jana Heryánová Ryklová, Dušan Machovec zpěvem a hrou

na krásný klavír, náš sbormistr zpíval sólově *Sedmihláska*, moderoval a dirigoval. Obecenstvo nás oměňovalo potleskem. Překvapivý závěr. Po koncertu jsme ředitelkou CSS JM byli pozváni k otevření nového kulturního stánku na Jižním Městě. Pravděpodobně koncem října.

Kdo byli ti „stateční“: kromě již jmenovaných kolegové Černý, Ulrich, Zumr, Hanzlík, Klička, Stibůrek, Podhajský, Borkovec, Sedláček, Vorel, Voříšek, Mleziva, Štembera a Věk, který to vše vlastně zpískal.

Co připravujeme

*Rekvie*m – lat. *Requiem*

Význam tohoto slova je v naučném slovníku vysvětlen takto: mše za zemřelé – nazvaná podle počátečních latinských slov *Requiem aeternam dona eis Dominum* (Odpočinutí věčné dej jim, Pane). Rovněž hudební forma mše. Jejím dramatickým jádrem je sekvence *Dies irae* (Den hněvu). Vrcholná díla v této formě složili W. A. Mozart, H. Berlioz, G. Verdi, A. Dvořák.

I Tomášovo *Requiem c-moll* patří do této řady. Nastudování a provedení tohoto díla v roce 230. výročí narození V. J. Tomáška je jistě záslužným kulturně historickým počinem. Úplný latinský text a český překlad, který pořídil A. Kříž, uvádíme v příloze Zpravodaje.

Provedení této skladby zvolil dirigent Symfonického orchestru ČVUT Ivo Kraupner jako vrcholné dílo této sezóny a zároveň zakončení celého cyklu koncertů, které jsme měli možnost vyslechnout a i na nich vystoupit. Z celého cyklu byly tyto koncerty nejnáročnější. Konaly se ve dnech 16. a 17. dubna t.r. v kostele U Salvátora v Praze 1 a byly zdařilé a úspěšné.

Bylo patrné, že se orchestr po intenzivních zkouškách dopracoval kompaktního zvuku, k čemuž mu dopomohla i akustika chrámu, v jednotlivých skladbách i dynamicky odstíněného. Nechal vyniknout sólistům tohoto koncertu, jejichž pěvecké výkony lze jen pochválit. Ze zúčastněných sborů lze v celém cyklu vyzdvihnout výkony PSP učitelek (sbm. I. Zelenka), jejichž výkony gradovaly až těmito koncertům, zejména k provedení a cappellových skladeb či skladeb s doprovodem orchestru.

SPS SÚDOP se zhostil provedení rekvie m opravdu se ctí. Sbornistryně D. Kohoutová připravila smíšený sbor

podle sborové partitury a tím značně usnadnila svým svěřencům cestu k zvládnutí skladby. Naproti tomu sbormistr PMS měl pro členy sboru jen party pro jednotlivé hlasy, sám si pro nácvik musel opsat z partitury díla partituru alespoň pro mužské hlasy. Tento notový materiál, rozmnožovaný v roce 1948, se ukázal pro nácvik i pro provedení jako nevhodný, neobsahuje nezbytné narážky sólistů a ostatních sborových hlasů a tím znesnadňuje orientaci zpěváka. Naopak obsahoval mnoho chyb, jejichž opravy nácvik značně zdržovaly. Nácvik nebyl ani pro zpěváky, ani pro sbormistra nijak radostný. Nezbyl čas na „propilování“ některých pasáží. Sborům neprospělo rozdílné postavení jednotlivých hlasů a sólistů při nácviku a při provedení. Zafixovaná zvuková orientace tím byla přerušena a krátká generální zkouška v kostele nestačila k její opravě. I proto byla značná nejistota v rychlých fugátových pasážích a zpoždování mužských hlasů i při provedení.

Četné obecenstvo přijalo obě provedení s povděkem, ocenilo výkony všech sólistů, sborů, orchestru i dirigenta a opravdovou snahu dirigenta I. Kraupnera přinést ve Večerech s hudbou málo hrané a cenné skladby českých skladatelů.

Nácvik na další naše koncerty se rozběhl na plné obrátky. Současně se studiem náročné skladby V. J. Tomáška *Requiem c-moll* probíhala příprava komorního sboru na koncert v Chodovské tvrzi 29. 3.

Po koncertech v kostele U Salvátora (v pátek 16. 4. a v sobotu 17. 4. vždy v 19 hod.) nás pravděpodobně čeká letošní provedení Dvořákova *Stabat Mater* na Kladně v neděli 23. května. S přípravou Foerstrových Osenic 2004 započal náš sbormistr úvodním oprášením sborů, jež jsou v našem repertoáru. K tomu přibudou i další ohlášené skladby. Díky opraveným varhanám mohou mít i letošní Osenice jinou dramaturgii.

Skladbou *Crucifixus trium vocum* od Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic, kterou pro nás aranžoval D. Machovec (na objednávku dr. Čajové) se připojíme 21. 6. k historické reminiscenci popravu českých pánů na Staroměstském náměstí. Rovněž náš projekt koncertního

zájezdu do Slovinské republiky byl již odstartován. Měl by se uskutečnit v první polovině září na dobu 5-8 dnů.

Rekviem pro naše přátele

Během uplynulých tří měsíců jsme se dozvěděli o úmrtí našich přátel a příznivců:

Jardy Čecha – dlouholetého našeho prvního tenoristy, který žil v Rakovníku, na zkoušky dojížděl až do nešťastné havarie autobusu na našem zájezdu do Skandinávie, kdy utrpěl zranění patní kosti a tím se stal i částečně invalidním. Vyučoval pak na gymnáziu v Berouně latině. Byl velmi vtipným výborným muzikantem, některé veselé glosy byly pojaty i do ročenky PSPU dr. Dalibora Pícky.

Anny Novotné – manželky našeho nezapomenutelného kolegy Lojzy Novotného. Byla též dlouholetou členkou PSP učitelek. Živě se zajímala o práci našeho Sdružení, byla předplatitelkou našeho Zpravodaje, mohli jsme ji vidat i na našich koncertech.

Nicolaase van der Hoeka – člena MPS Orfeus v holandském Vlaardingenu a též velmi dobrého přítele našich českých sborů. Svou znalostí češtiny šokoval nejen nás členy sborů, ale i úřady a instituce při svých častých návštěvách v Československu a České republice. On vlastně umožňoval časté výměnné zájezdy českých a holandských sborů od 70. let min. století.

Ing. Jiřího Břízy – místopředsedy PSSU, s nímž jsme ještě projednávali spolupráci Severočeských učitelů v Mostě na našich Foerstrovských koncertech v Praze a na Kladně.

I za ně jsme tedy zpívali rekviem.

Pozvánka na Foerstrový Osenice

PSPU a Obce Dětenice, Dolní Bousov, Rožďalovice a Veliš si Vás dovolují pozvat 4. roč. festivalu Foerstrový Osenice, který se koná za přispění Ministerstva kultury ČR, Unie českých pěveckých sborů a Krajských úřadů Středočeského a Královéhradeckého kraje v sobotu dne 5. června 2004.

Přehlídka 11 českých a 2 slovinských pěveckých sborů se koná v průběhu dne v Osenicích (v kostele a v amfiteátru před Památníkem Foerstrova rodu), v pod-

večer ve Starých Hradech, v Dolním Bousově, v kostelích v Rožďalovicích a Veliši.

Zájemci z Prahy mohou se na zahájení festivalu v 10 hod. v kostele v Osenicích dopravit vlakem. Rychlík směr Mladá Boleslav odjíždí z Prahy – hlavního nádraží v 7.01 hod., přestup v Mladé Boleslavi do Dolního Bousova a zde přestup do Osenic. Ze zastávky do kostela pouze 5 min. Rovněž je možné využít volných míst v autobusech, které budou přepravovat sbory z Prahy a odjíždět ze stanice metra Černý Most v 8.30 hod. Zde se musí zájemci o společnou přepravu přihlásit předem u ing. J. Kličky (tel. 241 710 136 nebo mobil 608 180 492) do 24. 5. t.r. Možnost stravování je po celý den v pivovare či zámecké restauraci v Dětenicích.

O sborovém zpívání s humorem aneb

Proč je sborový zpěv pro každého

Mladý – může ve sboru zestárnout
Starý – při zpěvu znovu omládne
Ješitný – může se postavit do první řady
Skromný – může stát až v poslední řadě
Prominent – může zpívat sóla
Kverulant – dostane vlastní noty
Ti, co se rádi uplatňují – mohou zpívat nahlas
Vytrvalí – ti zpívají hned v několika sborech
Pečovatelé – rozdávají bombony proti kašli
Křikloun – ten se může zklidnit
Osamocený – nezůstane dlouho sám
Manželé – se mohou setkávat na zkouškách
Hubený – úplně se naplní vzduchem
Tlustý – se může nějakého kila zbavit
Ten, co ráno nerad vstává – zkoušky se konají vždy večer
Vysoký – snadno dosáhne na vysoké C
Malý – snadno sleze na hluboké A
Lenivý – ten může i při zkouškách sedět
Pilný – může přicházet na každou zkoušku
Zapálení – ti mohou zkoušet i doma
Turista – může navrhovat cesty pro celý sbor

. . . jak je možné, že ještě ani vy s námi nezpíváte?

Kalendárium

Narozeniny: 2.5. Josef Klička (66), 6.5., Zdeněk Vykopal (78), 7.5. Jan Urbánek (83), 11.5. Josef Vích (72), 17.5. Libor Černý (41), 24.5. Jiří Vystrčil (73), 25.5. Vladimír Doležal (84), 29.5. Libor Pokorný (63), Vladimír Pokorný (82), 30.5. Miroslav Víšek (84), 3.6. Jiří Štembera (76), 4.6. Jan Kasal (81), 5.6. Michael Kepřt (32), 7.6. Jan Věk (78), 11.6. Oldřich Pohl (86), 13.6. Antonín Šídlo (79), 17.6. Jiří Hlaváček (67), František Podhajský (71), 18.6. Vladimír Hladík (65), 20.6. Ivan Dohnal (64), 24.6. Antonín Džbáněk (74).

Jmeniny: 7.5. Stanislavové – Pešička a Sedláček, 16.5. Jan Voříšek, 19.5. Josef Vích, 23.5. Vladimírové – Hanzlík, Hladík, Pokorný, Vorel, 28.5. Vilém Ulrich, 5.6. Ivan Dohnal, 13.6. Antonínové – Džbáněk, Fišer, Kříž, Šotola, 18.6. Milan Černý, 21.6. Alois Stehlík.

Přejeme všem pevné zdraví!

Přivítání

Zatím jen letmé přivítání patří dvěma novým kolegům – zpěvákům Grossmannovi (2. tenor) a Kohlíčkoví (1. bas), kteří s námi zpívali již na dvou významných koncertech. Pevně věříme, že mezi námi zakotví natrvalo. Přejeme jim hodně krásných prožitků v rodině pěveckých sborů.

AD

Uzávěrka tohoto čísla dne 18. 4. 2004. Na vydání a distribuci spolupracovali: St. Sedláček, A. Kříž, J. Němejc, A. Džbánek, Fr. Zumr (neoznačené příspěvky), Petr Štěpnička a Vl. Hanzlík. Vydává PSPU.

Adresa: František Zumr, Jihlavská 609, 140 00 Praha 4 – Michle, tel. 261 262 517, IČO 16188161, e-mail: stech.jan@seznam.cz, WWW: <http://www.ucps.cz>